

Verslag Hannover Carillon Workshop 2019

Mathieu Daniël Polak

Op vrijdag 9 augustus ben ik met de auto naar Hannover (Duitsland) gereden alwaar ik voor de eerste keer een workshop carillonspel zou gaan geven.

In principe is Hannover met de trein ook heel goed te bereiken. Mijn beiaardleerling Jessica Simonetti vertelde mij dat er vanuit Zwolle (Nederland) een directe verbinding naar Hannover is. Jessica gaat vanaf september met de hoofdvakopleiding beiaard beginnen op de Nederlandse Beiaardschool in Amersfoort. Bij wijze van afscheid van mij wilde zij met de workshop in Hannover meedoen. Het bleek dat zij het zo naar haar zin heeft gehad dat zij volgend jaar weer naar Hannover zal komen.

De workshop begon vrijdagmiddag met een kennismakingsronde. Iedereen kwam samen in de grote zaal van de Diakovere Henriettenstift (Diaconessenhuis van de Henrietten Vereniging) aan de Marienstrasse 90 te Hannover.

Er waren circa twintig deelnemers. Enkele van hun ken ik al heel goed waaronder mijn leerlingen Georg Wagner en Ariane Toffel. De samenstelling van de groep was divers waarbij opviel dat verschillende leeftijdscategorieën vertegenwoordigd waren. Leonie Vestner uit Kassel, Daniel Schönemeier uit Minden en Iullia Osintseva uit Erfurt als begin twintigers tonen dat beiaardspelen ook cool is voor de jongere generatie.

De kennismakingsronde werd ingeleid door de organisator van de workshop, Anke Christina Müller. Ulrich Seidel, voorzitter van de Duitse Klokkenspel Vereniging deed ook mee en had zijn oefenklavier meegenomen. Het oefenklavier, een fraai instrument gebouwd door Reinold van Zijl, bleek meer dan een oefeninstrument. Het instrument geeft nauwelijks bijgeluiden tijdens het spelen en kan op boxen aangesloten worden zodat de klank een ruime actieradius heeft.

Ulrich had twee leerlingen naar de workshop meegenomen waaronder Tamara Bourvé. Ik had reeds een paar weken daarvoor met haar in Erfurt kennis gemaakt alwaar zij als gastvrouw mij bij het concert ontvangen heeft.

Speciale en bijzondere gast was mevrouw Ritter. Haar man Wilhelm Ritter heeft talloze jaren de workshop in Hannover geleid en is in 2018 overleden. Deze belangrijke beiaardier die veel heeft bijgedragen aan de beiaardcultuur in Duitsland werd op vrijdagmiddag 9 augustus geëerd met een In Memoriam concert. Naast Wilhelm Ritter (1950-2018) werd het concert ook opgedragen aan Diaconesse Lore Wartenberg (1931-2018). Mevrouw Wartenberg droeg het carillon een warm hart toe, speelde zelf carillon en heeft verschillende liederen voor beiaard gearrangeerd. Het herdenkingsconcert begon om 16.00 uur. Het carillon is gesitueerd in een torentje dat in de tuin van het Diaconessenhuis staat. De vele bloemen, bomen en de vijver maken de luistertuin tot een idyllisch oord.

Preludium V van Matthias van den Gheyn (1721-1785), gespeeld door Christian Michel heb ik opgenomen en gepubliceerd op YouTube: <https://youtu.be/7rNGa1FJwKk>

Een van de deelnemers, Antonia Krödel, is verantwoordelijk voor de sociale media van de Duitse Klokkenspel Vereniging. Zij heeft op Facebook een annonce en verscheidene meldingen over de workshop geplaatst.

Na het concert vond de eerste les plaats. In de lessen werden hoofdzakelijk de stukken van de concerten behandeld. Sommige deelnemers waaronder Hildegard Diers wilden alles weten over de zithouding en speeltechniek. Met anderen heb ik gewerkt aan het laten uitkomen van de melodie of aan extern ritme (door dynamiek het ritme niet alleen beschrijven maar zeker ook uitspreken). Weer anderen wilden weten hoe je een pianostuk arrangeert voor carillon.

Deelnemers workshop

De Workshop bestaat niet alleen uit de componenten spelen en leren. Het sociale aspect is minstens even belangrijk. In het weekend leren de beiaardiers elkaar beter kennen. Zowel op vrijdag – als op zaterdagavond zijn we met z'n allen naar de pizzeria gegaan.

Wellicht is het leuk om volgend jaar ook een avondprogramma in te richten met het gezamenlijk kijken naar video's over het carillon? Dat idee werd door de deelnemers positief ontvangen.

Op zaterdag 10 augustus begonnen de workshops al om 9.20. Bijna iedereen was er al om 9.00 uur wat een teken van enthousiasme is. Na de lessen en het middageten heb ik een workshop over improviseren gegeven. Er waren drie soorten improvisaties waaraan ik met de deelnemers gewerkt heb. Voor sommigen was het improviseren nog helemaal nieuw. In dat geval liet ik de melodie op noten begeleiden door de akkoordsymbolen als bastonen in het pedaal te spelen. Een enkele noot kon in de alt geplaatst worden zodat er plotseling vrijer gespeeld kon worden. Een andere deelnemer, Johannes Lang, is professioneel

organist. Hij nam een motief uit de Mondschein Sonate van Beethoven en speelde dat in allerlei transposities. Weer andere deelnemers vonden het interessant om een vrije improvisatie neer te zetten. Ulrich Seidel liet horen hoe een boom zou klinken als carillonmuziek. Leonie Vestner ontwierp een dalende toonladder waardoor het lied 'Go down Moses' een beeldend tussenspel kreeg.

Georg Wagner speelde op het concert zaterdag enkele van mijn etudes uit het Bad Godesberg Buch. Op YouTube heb ik zijn uitvoering van een van de etudes gepubliceerd: <https://youtu.be/BW0HXOcVPlg>

Zondagochtend vond het laatste concert plaats. Alle concerten werden opgeluisterd met koffie en gebak. Davit Drambyan uit Halle voerde samen met Lullia Osintseva uit Erfurt een improvisatie over een melodie uit de Oekraïne uit. Sommige deelnemers lieten horen dat eenstemmigheid op carillon ook heel mooi kan werken. Reinhard Kwaschik uit Gross Kreutz speelde het Nederlandse lied Geef Vrede Heer, geef Vrede.

Zelf sloot ik het concert af met een lied over de vrede genaamd Mr. Andrew Carnegie's Peace March van Jan J.H. van Rosmalen, gearrangeerd door Luc Rombouts. Een opname ervan is te vinden op YouTube: <https://youtu.be/NBVa7dijfnY>

De sfeer was heel goed en ik heb het gevoel dat iedereen tevreden was over het weekend.

Volgend jaar zal de workshop plaatsvinden van 14 tot 16 augustus.

Aan de workshop kan zowel actief (spelend) of passief (als luisteraar) deelgenomen worden. Door de enorme belangstelling voor de workshop is tijdig reserveren wel een goed idee.

